

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Катерина Караджова от СУ „Свети Климент Охридски:

на дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен

'доктор'

професионално направление 1.2.Педагогика

докторска програма Специална педагогика – Педагогика на деца с интелектуална недостатъчност.

Автор: Детелина Пангелова

Тема: Саундпейтинг –иновативен метод в приобщаващото образование

Научен ръководител: проф. д-р Катерина Караджова

1. Общо представяне на процедурата и докторанта

Детелина Пангелова работи като начален учител в 78 СОУ „Христо Смирненски“ град София. Като такава тя прави първите си опити за внедряване на метода саундпейтинг в обучението. През 2017 година благодарение на нейната всеотдайност и мотивация за работа училището, където работи тя придобива статут на иновативно училище със саундпейтинг.

2. Актуалност на тематика

През последните години в системата на образованието се отбелязват значителни промени. Една от тях това е утвърждаването на концепцията за приобщаващото образование, което на практика обосновава необходимостта от търсенето и намирането на нови стратегии, методи и форми на работа с децата в условията на приобщаващото образование.

Детелина Пангелова прилага в своята работа метода саундпейтинг като нещо ново, непознато и иновативно. Разработването и свързването на тази проблематика с дисертационен й труд прави работата интересна, актуална, и много перспективна.

3. Познаване на проблем

Дисертационният труд е разработен върху 235 стандартни компютърни страници. В структурно отношение включва увод, три глави, изводи и препоръки, приноси, заключение, библиография и приложение. В уводната част Детелина Пангелова прави аргументация на собственото си изследване, като

свързва философията на саундпейнтинг(Език за творчество в реално време) с идеите на Едуард Сеген за правото на обучение и развитие на всеки. Впечатляващото в случая е факта, че усилията на докторантката са насочени към намирането на нови методи за преодоляване на кризата в съвременното училище, като се оптимизира желанието на учениците за учене .

Първата глава е теоретична. Тук се въвеждат основните понятия и дефиниции, свързани с феномена саундпейнтинг, като се акцентира върху философията на приобщаващото образование и необходимостта от универсални педагогически методи и подходи в разнородна училищна среда. На тази основа докторантката развива своите идеи за саундпейнтинга и концепцията за ученето чрез сътрудничество. Дизайнът на изследването е представен във втора глава. Тук се обосновават целта, обекта и задачите на изследването. Хипотезите на изследването на брой 5 са логическо следствие от тях. Паралелно с основните хипотези докторантката представя и нулевите хипотези на основните.

4. Методика на изследването

В качеството на основен експериментален метод, докторантката използва обучаващия експеримент. Контингентът изследвани лица е представен точно и изчерпателно. Това са ученици(без увреждане и с леки обучителни и поведенчески затруднения) от начален етап на общообразователното училище на брой 54. С групите изследвани лица(ИЛ) са проведени общо 40 занятия които са организирани като обучаващ саундпейнтинг. Етапите на саундпейнтинг обучението са описани професионално и поетапно.

5. Характеристика и оценка на дисертационния труд и приносите

В третата глава се прави цялостен анализ на получените експериментални резултати. Това е един от най- стойностните моменти на дисертационната работа. Първичните данни за отделните променливи са дадени в диаграми и таблици, което позволява да се визуализират експерименталните интерпретации. В тази част са представени параметри, които демонстрират както качествата и развитието на познавателната дейност, така и позитивното влияние на саундпейнтинг върху процеса на приобщаване в условията на масовото училище. Положителен момент на докторското изследване е търсенето и намирането на корелации между качеството на обучение и прилагането на нови иновативни подходи и методи. В конкретния случай това е саундпейнтинг, който се интерпретира като жестов език за творческо учене. В контекста на казаното ще спомена един от основните

принципи на обучението чрез саунтпейнтинг – това е неговата „незадължителност“. Тази особеност дава свобода за участие или неучастие, както и за даване на верен – грешен отговор.

Интересна и значима информация предлагат и анкетите, попълнени от преподавателите(българи и чужденци). В процеса на експерименталните обработки и интерпретации се установи, че българските преподаватели са скептично настроени спрямо някои интерактивни методи и възможностите им за развитие като творци. Авторката развива идеята, че чрез саунтпейнтинг този скептицизъм може да бъде преодолян, като се оптимизира работната среда и се създават условия за формиране на положителна мотивация за работа у децата и учителите.

Приемам реалността на описаните приноси. Бих искала да направя някои коментари във връзка с тяхната теоретико- приложна реализация:

1. Докторантката прави пълен качествен анализ на резултатите от обучаващия експеримент по посока на всички променливи , включени в изследването. Успоредно с това в дисертацията се прави и количествен статистически анализ на данните от анкетата, който допълва и подкрепя качествения анализ;
2. Лансиране на необходимостта от търсене и намиране на решения за оптимизиране на приобщаващото образование;
3. Проучване на възможностите за приложението на тази иновативна методика в условията на приобщаващото образование. Препоръчвам на докторантката да рекламира и популяризира саунтпейнтинга като средство подобряващо качествата на познавателната дейност и обучението на учениците;

6. Преценка на публикациите и личния принос на докторанта

Детелина Пангелова има сериозна публикационна активност. Представила е 4 статии и студии, 6 доклада от участия в научно- практически конференции и студентски семинари. Като брой , форма и съдържание отговарят на изискванията за допускане до вътрешна защита.

7. Автореферат

Авторефератът е разработен върху 82 страници и представя в лаконичен , но точен вид съдържанието на рецензираната дисертация. Той е направен според

изискванията и отразява обективно теоретичните интерпретации и експерименталните резултати, описани в дисертационния труд.

8.Коментари и забележки:

Като забележка бих отбелязала факта, че е налице известна многословност , което води до разводненост на текста. Уместно би било някои данни, анализи и интерпретации да бъдат обобщени.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Разработената дисертация отговаря на всички изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България , Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и съответния правилник на СУ „ Свети Кл. Охридски“. Представените материали и дисертационни резултати напълно съответстват на специфичните изисквания на факултета по науки образование и изкуства.

Дисертационният труд показва, че докторантката притежава задълбочени теоретични знания и умения за самостоятелно провеждане на научно изследване.

Ето защо с убеденост давам своята положителна **оценка** за проведеното дисертационно проучване и **предлагам на почитаемото научно жури да присъди образователната и научна степен ‘доктор’** на Детелина Пангелова в професионално направление: 1.2. Педагогика, докторска програма Специална педагогика.

10.05.2019 г.

Изготвил становището:

Проф. д-р Катерина Караджова